

ABSTRACT

PhD thesis by Du Wenyang

theme: “Comparative analysis of e-commerce development of the People's Republic of China, the Russian Federation and the Kyrgyz Republic within the framework of the initiative ‘One Belt, One Road’”

Supervisor: Doctor of Economics, Associate Professor, Bolot Saparovich Jamankulov

Relevance of the thesis topic.

With the rapid development of globalization and informatization, e-commerce, as an important component of the digital economy, is profoundly transforming the world economic structure. E-commerce not only promotes the free movement of goods and services, expands market boundaries, and gives small and medium-sized enterprises more opportunities to participate in international competition, but also simplifies trade processes, reduces transaction costs, improves the efficiency of international trade, and promotes the coordinated development of regional economies. In addition, e-commerce stimulates innovation and the application of digital technologies, promotes the development of industries such as logistics and payment systems, and provides new impulses for the transformation and modernization of economies along the route.

International scholars such as D.B. Turusbekova, V.A. Shamakhov and V.V. Sluchevsky, I. Nurmukhamed. Shamakhov V.A. and Sluchevsky V.V., Nurmukhamed I. Jailova A.D. Roman Mogilevskii, Taldybayeva D., Timkovskaya Polina, Elena Startseva, Savkovich E.V. and Markova D.S., have extensively explored key issues related to the Belt and Road Initiative, including the potential for e-commerce development, logistics infrastructure and cross-border trade prospects. Chinese scholars, such as Zhang Xin, Mao Jiaqing, Liu Lu, Lin Min, Shi Nannan, Chen Jiaxin, Chen Xijia, Chen Junzhou, Ji Boven, Qian Feifan, have focused on analyzing e-commerce at the level of individual countries or bilateral relations in their previous studies. Using a variety of methodological approaches, they have deeply analyzed aspects such as influencing factors, innovative business models, and technology adoption. Taken together, these works provide a rich perspective and theoretical framework for a comprehensive understanding of e-commerce development under the Belt and Road Initiative.

The dissertation mainly focuses on analyzing the current status, influencing factors, cooperation potential and challenges faced by China, Russia and Kyrgyzstan in the field of e-commerce. The in-depth mathematical analysis and comparative cross-country study presented in this dissertation has identified the significance of various factors affecting the level of e-commerce development in the Belt and Road Initiative and, on this basis, provided useful recommendations for promoting regional cooperation and e-commerce. This study not only has important academic significance, but also provides practical recommendations for deepening the cooperation and development of e-commerce in the region. This makes it an important contribution to understanding and realizing the strategic opportunities of e-commerce in the Belt and Road Initiative.

Relation of the thesis topic to major scientific programs, major research works conducted by scientific institutions.

The topic of this thesis is closely related to the implementation of the Belt and Road strategic project and aims to analyze in depth the specific impact of this initiative on the development of e-commerce in China, Russia and Kyrgyzstan, as well as to assess the potential for cooperation between

these countries. Although this work is not directly related to recent research programs of specific academic institutions or national projects, its content, direction and objectives are in line with the work of leading research institutions, providing a basis for understanding key aspects. In addition, in June 2023, the Prime Minister of Kyrgyzstan Akylbek Zhaparov emphasized in his speech at the international forum “E-COMKG 2023” that the development of e-commerce has a significant impact on business, employment and society. This statement clearly demonstrates the high level of attention and strategic approach of the Kyrgyz government to the development of e-commerce.

Object of study

E-commerce and cross-border e-commerce.

Study Subject

The current situation and institutional differences between China, Russia and Kyrgyzstan, and the study of regional cooperation opportunities in e-commerce.

Research Methods

Literature research method: reviewing and analyzing academic articles, government reports and industry information to understand the background and current status of e-commerce development in different countries.

Data analysis method: using statistical software to analyze the collected data, in order to identify the factors affecting the development of e-commerce and study the mechanisms of their impact.

Entropy method: allows to objectively and accurately determine the significance of various indicators in the development of e-commerce, providing a scientific basis for a comprehensive assessment of the level of e-commerce development in different countries.

Objective of the study - Based on the analysis of the state and factors of cross-border e-commerce development between China, Russia and Kyrgyzstan, to offer practical recommendations to improve the conditions of cross-border e-commerce, as well as to increase the potential of regional cooperation in this area.

The stated goal necessitates the solution of the following tasks:

- (1) To make a PESTLE analysis of the current state of e-commerce and cross-border e-commerce development in China, Russia and Kyrgyzstan;
- (2) Based on PESTLE analysis, identify the problems, existing bottlenecks that each country faces in the process of e-commerce development and, accordingly, the opportunities and ways to solve them;
- (3) Evaluate the development of e-commerce using the mathematical entropy method, processing data on the level of e-commerce development in PRC, RF and KR in order to determine the degree and mechanisms of its influence on cross-border e-commerce;
- (4) Taking into account specific national conditions of Kyrgyzstan, to develop recommendations and practical methods to promote long-term sustainable development of e-commerce;
- (5) To conduct a survey of 300 Chinese companies engaged in e-commerce and cross-border e-commerce;
- (6) Using mathematical methods to process the questionnaire data in order to determine the interrelationships and the degree of influence of various factors on the efficiency of e-commerce companies.

Scientific novelty of the obtained results consists in the following:

- (1) PESTLE-analysis of the level of development of electronic and cross-border e-commerce in

China, Russia and Kyrgyzstan;

(2) On the basis of PESTLE-analysis, the problems and existing bottlenecks in the development of e-commerce were identified and the ways to solve them were proposed;

(3) Using the mathematical method of entropy, statistical data on e-commerce in China, Russia and Kyrgyzstan were processed and the level and mechanisms of its influence on cross-border e-commerce were determined;

(4) Recommendations and practical methods to promote long-term sustainable development of e-commerce in the Kyrgyz Republic were developed;

(5) A questionnaire survey of 300 Chinese companies engaged in e-commerce and cross-border e-commerce was conducted;

(6) Using mathematical methods, the questionnaire data were processed and the relationships and degree of influence of various factors on the efficiency of e-commerce companies were determined.

Practical significance of the results obtained.

(1) As an important part of the “One Belt, One Road” initiative, e-commerce provides innovative business models and technical support to deepen economic cooperation between China, Russia and Kyrgyzstan, and helps to enhance regional economic integration. The thesis proposed a method to integrate the resources of the three countries (such as China's technology, Russia's market demand and Kyrgyzstan's geographical advantages), which can provide a feasible way to build a regional cross-border e-commerce ecosystem.

(2) In response to problems such as imperfect logistics, payment systems, inadequate laws and regulations, and lack of specialists in Russia and Kyrgyzstan, the paper proposes targeted solutions that can greatly improve the transaction efficiency and service quality of e-commerce. The thesis combines theory and practice and puts forward suggestions such as improving laws and regulations, strengthening international cooperation, optimizing infrastructure construction and promoting specialist training, which provides an important basis for the government of the Kyrgyz Republic to formulate policies for the development of inter-sectoral cooperation in this field.

Economic significance of the results obtained.

(1) The thesis focuses on the development of cross-border e-commerce under the “One Belt, One Road” initiative combined with the key role of the Digital Silk Road in promoting regional economic cooperation, and conducts an in-depth analysis of how cross-border e-commerce can leverage institutional support, technological innovation, resource integration and system optimization to promote regional economic integration. This study closely combines the policy background of the “One Belt, One Road” initiative, explores the potential of e-commerce as an important driving force for the digital transformation of the global economy, and directly responds to the major trends in the development of the global economy.

(2) This study further enriches theoretical research on cross-border e-commerce by combining theoretical research with practical findings, and provides academic support for governments and enterprises to formulate more effective policies and strategies. By analyzing the differences of China, Russia and Kyrgyzstan in their economic and digital development, the thesis puts forward focused and practical suggestions to improve e-commerce between the countries.

The main provisions of the dissertation, put forward for defense.

(1) PESTLE's analysis of the current state of development of e-commerce and cross-border e-commerce showed that China's e-commerce ranks first in the world in terms of transaction volume due to its huge market size and advanced technical infrastructure. China's e-commerce sales volume has reached US\$3 trillion in 2023, far surpassing other countries. Cross-border trade is also developing rapidly due to government support and efficient logistics. In Russia, the e-commerce market is smaller but growing rapidly. The volume of e-commerce sales in Russia will reach \$70 billion in 2023, up 28% from the previous year. The government is actively promoting the digital economy, although problems remain with logistics and payment systems. In Kyrgyzstan, e-commerce is at an early stage of development. Although the market size has increased to \$300 million in 2023, the country still faces challenges of insufficient infrastructure and technical support. However, the Kyrgyz government is actively taking measures to stimulate the sector.

(2) PESTLE analysis showed that it is important for RF e-commerce to improve the regulatory framework, logistics schemes, reliability and delivery time of orders. For example, using the standard delivery service of the Ozon platform, delivery to major cities such as Moscow and St. Petersburg may take 2-5 working days; delivery to regions remote from the main logistics centers requires 5-10 working days. The legal and regulatory framework for e-commerce in Kyrgyzstan requires significant improvement, but the potential for development remains large. From 2018 to 2023, the e-commerce market in the country showed a high growth rate, increasing from USD 50 million to USD 300 million, a 6-fold increase. Kyrgyzstan has a favorable geographical position: it is close to China, the main supplier of goods, and other countries acting as consumers.

(3) Using the developed indicator system, the data of e-commerce development level in PRC, RF and ROC processed by mathematical entropy method shows that e-commerce development level is closely related to economic scale (indicator weight 0.6902), government support (indicator weight 0.1483) and technological innovation (indicator weight 0.2319). Evaluation by entropy method (normalized so that the value of each attribute is in the range of [1]). and technological innovation (indicator weight 0.2319). Evaluation by entropy method (normalized so that the value of each attribute is in the range of [0,1]) showed that the development of e-commerce in China has significant advantages: market size (When the market of a country or region has a large volume, its economy is less exposed to fluctuations in market size, which is reflected in the relative stability of market scale data with small changes. This stability means that the market scale indicator will have a relatively low entropy value. When estimated using the entropy method, China's market is significantly larger than other countries' markets, its entropy will be only 0.0074, allowing this indicator to receive a higher weight in the estimation, equal to 0.5616. This indicates that a larger market indicates a stronger potential for e-commerce development in this country.), strong technological innovation (0.8282) and strong government support (0.8895).

(4) For the development of e-commerce, it is recommended that the Kyrgyz Republic comprehensively revise the current Law on Electronic Commerce and adopt specific provisions and regulations in key areas such as cross-border e-commerce, data security and electronic payments.

(5) The author's questionnaire methodology of 300 companies engaged in e-commerce and cross-border e-commerce has been developed to chart and identify the interaction of e-commerce and cross-border e-commerce;

(6) By processing the questionnaire data, the relationship and the degree of influence of various

factors on the performance of Chinese enterprises in cross-border e-commerce are determined. (See Table 6 of the thesis). The results of the study demonstrate that cross-border e-commerce plays a key role in China's import and export industry. It not only expands market boundaries, ensuring smooth interaction between Chinese sellers and overseas consumers, but also further optimizes international trade processes. Market share is now considered as a key indicator of the success of international e-commerce. In China, the rapid growth of cross-border e-commerce is largely due to the influence of the regulatory framework. Meanwhile, the significant competitive advantage of Chinese companies in seeking differentiated development has become an important differentiator. However, the economic situation has a significant limiting effect on the performance of cross-border e-commerce and its actual results.

Personal contribution of the applicant.

The author independently analyzed the state of development and factors of cross-border electronic commerce between China, Russia and Kyrgyzstan and put forward practical suggestions.

Approbation of the results of the dissertation.

The main provisions and conclusions of the dissertation are presented at the scientific-practical conference “Approbation of scientific results of research of foreign PhD doctoral students of KNU named after J. Balasagyn”, held on August 23, 2023 in Bishkek.

Completeness of reflection of the results of the dissertation in publications.

The most significant results of the study are reflected in three articles, in journals indexed in the international database of scientific data Scopus.

(1) Dzhambankulov, Bolot and Du, WenYang. "Technological Readiness, Innovation, Entrepreneurship: Three Key Elements of Increasing the Competitiveness of Small and Medium-Sized Enterprises in Vietnam." *Economic Affairs* 68 (2023): 749-755.

(2) Du, WenYang, and Bolot Dzhambankulov. "The Value, Role, and Analysis of Cross-border E-commerce Development in China's Import and Export Economy." *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies* 15.1 (2023): 366-393.

(3) Wenyang D, Zhang Y, Dzhambankulov B. The Impact of Economic Growth and Foreign Investment on the Advancement of E-commerce[J]. *Qubahan Academic Journal*, 2024, 4(4): 112-130.

Structure and scope of the thesis.

The structure of the PhD thesis is represented by an introduction, three chapters, conclusion and a list of used sources. The full volume of the work is 129 p. The work contains 4 figures, 15 tables, 94 sources, 2 appendices.

**Ду Вэньяндын «Бир алкак-бир жол» демилгесинин алкагында Кытай Элдик
Республикасындагы, Россия Федерациясындагы жана Кыргыз Республикасындагы
электрондук коммерциянын өнүгүүсүнө салыштырма талдоо жүргүзүү» темасындагы
PhD диссертациясынын
АБСТРАКТЫ**

Илимий жетекчиси: э.и.д., доцент, Болот Сапарович Джаманкулов

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу

Глобалдаштыруу жана маалыматташтыруу ыкчамдык менен өнүгүп жаткан шартта электрондук коммерция санариптик экономиканын маанилүү түзүүчүсү катары дүйнөлүк экономикалык түзүлүштү терең трансформациялайт. Электрондук коммерция товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн эркин кыймылына шарт түзүп гана тим болбостон, рыноктук чек араларды кеңейтет, кичи жана орто ишканалардын эл аралык атаандаштыкка катышуусуна көбүрөөк мүмкүнчүлүктөрдү берет, ошондой эле соода-сатык жүргүзүү процесстерин жөнөкөйлөштүрөт, транзакциялык чыгымдарды төмөндөтөт, эл аралык соода-сатык жүргүзүүнүн натыйжалуулугун жогорулатат жана аймактык экономиканын координациялоонун негизинде өнүгүүсүнө жол ачат. Мындан сырткары, электрондук коммерция инновацияларды жана санариптик технологияларды колдонууну стимулдаштырат, логистика жана төлөм жүргүзүү системалары сыяктуу тармактардын өнүгүүсүнө жол ачат жана өлкөлөрдүн экономикасын каттамдын чегинде трансформациялоо жана модернизациялоо үчүн жаңы импульстарды сунуштайт.

Д.Б.Турсбекова, В.А.Шамахова жана В.В.Случевский, И.Нурмухамед, А.Д.Джаилова, Roman Mogilevskii, D.Taldybayeva, Полина Тимковская, Елена Старцева, Е.В. Савкович жана Д.С.Маркова сыяктуу эл аралык окумуштуулар «Бир алкак-бир жол» демилгесине байланыштуу негизги көйгөйлөрдү, анын ичинде электрондук коммерциянын өнүгүүсүнүн потенциалын, логистикалык инфраструктураны жана чек аралар аралык соода-сатыктын келечектүүлүгүн өз эмгектеринде кеңири изилдеп чыгышкан. Чжан Синь, Мао Цзяцин, Лю Лу, Линь Минь, Ши Наньнань, Чэнь Цзясинь, Чэнь Сыцзя, Чэнь Цзюньжоу, Цзи Бовэнь, Цянь Фэйфань сыяктуу кытай окумуштуулары өздөрүнүн буга чейинки изилдөөлөрүндө электрондук коммерцияны өзүнчө өлкөлөрдүн же эки тараптуу мамилелердин деңгээлинде анализдеп чыгууга көңүл бурушкан. Алар ар башкача усулдук ыкмаларды колдонуу менен таасир этүү факторлору, инновациялык бизнес-моделдер жана технологияларды киргизүү сыяктуу аспектилерди терең анализдеп чыгышкан. Бул иштердин баарын бир топтомдо карай турган болсок, «Бир алкак – бир жол» демилгесинин алкагында электрондук коммерциянын өнүгүүсүн ар тараптуу түшүнүү үчүн кеңири келечектүүлүктү жана теориялык негиздерди сунушташат.

Диссертация негизинен учурдагы абалга, таасир этүү факторлоруна, кызматташуунун потенциалдуулугуна анализ жүргүзүүгө жана Кытайдагы, Россиядагы жана Кыргызстандагы электрондук коммерция чөйрөсүндөгү кездешип жаткан чакырыктарга багытталган. Диссертацияда сунушталган математикалык тереңдештирилген анализ жүргүзүү жана өлкө аралык салыштырма изилдөө «Бир алкак – бир жол» демилгесинин алкагындагы электрондук коммерциянын өнүгүүсүнүн деңгээлине таасирин тийгизген ар түрдүү

факторлордун маанисин аныктоого өбөлгө боло алды жана бул жааттагы аймактык кызматташтыкты жана электрондук коммерцияны илгерилетүү боюнча пайдалуу сунуштарды берет. Бул изилдөө илимий жактан орчундуу мааниге гана ээ болбостон, ошондой эле терең кызматташуу жана аймакта электрондук коммерцияны өнүктүрүү багытындагы практикалык сунуштамаларды дагы сунуштайт. Бул анын «Бир алкак – бир жол» демилгесинин алкагында электрондук коммерциянын стратегиялык мүмкүнчүлүктөрүн түшүнүүгө жана ишке ашырууга маанилүү салымы болуп калат.

Диссертациянын темасынын илимий мекемелер тарабынан жүргүзүлгөн ири илимий программалар, негизги илимий-изилдөөчүлүк иштер менен байланышы

Диссертациянын темасы «Бир алкак-бир жол» стратегиялык долбоорун ишке ашыруу менен тыгыз байланыштуу жана бул демилгенин Кытайда, Россияда жана Кыргызстанда электрондук коммерциянын өнүгүүсүнө тийгизип жаткан конкреттүү таасирине терең анализ жүргүзүүгө, ошондой эле бул өлкөлөрдүн ортосундагы кызматташтыктын потенциалдуулугуна баа берүүгө багытталган.

Бул изилдөө конкреттүү илимий мекемелер же улуттук долбоорлор тарабынан жакында эле жүргүзүлгөн изилдөө программалар менен түздөн түз байланышы жок болгону менен, анын мазмуну, багыты жана максаты негизги аспектиди түшүнүү базасын сунуш кылуусу аркылуу алдыңкы изилдөөчүлүк институттардын иштерине шайкеш келе алат. Мындан сырткары, 2023-жылдын июнунда премьер-министр Акылбек Жапаров «E-COMKG 2023» эл аралык форумундагы өз сөзүндө электрондук коммерциянын өнүгүүсү бизнеске, жумуш менен камсыз болууга жана коомго маанилүү таасирин тийгизет деп баса белгиледи. Бул билдирүү Кыргызстандын өкмөтүнүн электрондук коммерциянын өнүгүүсүнө өтө жогорку деңгээлде көңүл бура тургандыгын жана стратегиялык мамиле кыларын ачык көрсөтүп турат.

Изилдөөнүн объектиси

Электрондук коммерция жана чек аралар аралык соода-сатык жүргүзүү.

Изилдөөнүн предмети

Учурдагы кырдаал жана Кытайдын, Россиянын жана Кыргызстандын ортосундагы институционалдык айырмачылык, ошондой эле электрондук коммерция чөйрөсүндөгү аймактык кызматташтыктын мүмкүнчүлүктөрүн изилдөө.

Изилдөөнүн усулу

Адабияттарды изилдөөнүн усулу: электрондук коммерциянын ар башка өлкөлөрдөгү өнүгүшүнүн учурдагы абалын жана жалпы жагдайды түшүнүү үчүн академиялык статьялардын, өкмөттүк отчеттордун жана тармактык маалыматтардын обзору жана аларга анализ жүргүзүү.

Көрсөткүчтөргө анализ жүргүзүүнүн усулу: электрондук коммерциянын өнүгүшүнө тийгизген факторлорду аныктоо жана алардын таасир этүү механизмин изилдөө максатында чогултулган көрсөткүчтөргө анализ жүргүзүү үчүн статистикалык программалык камсыздоону колдонуу.

Энтропиялык усул: электрондук коммерциянын ар башка өлкөлөрдө өнүгүүсүнүн деңгээлине комплекстүү баа берүү үчүн илимий негиздемелерди сунуштоо менен, электрондук коммерциянын өнүгүүсүндөгү ар түрдүү көрсөткүчтөрдүн маанилүүлүгүн объективдүү жана так аныктоого жол берет,

Издөөнүн максаты – Кытайдын, Россиянын жана Кыргызстандын ортосундагы чек аралар аралык электрондук коммерциянын абалына жана өнүгүү факторлоруна анализ жүргүзүүнүн негизинде чек аралар аралык соода-сатык жүргүзүү шарттарын жакшыртуу, ошондой эле бул чөйрөдөгү аймактык кызматташтыктын потенциалдуулугун жогорулатуу боюнча практикалык сунуштамаларды берүү.

Коюлган максат кийинки милдеттерди чечүү зарылчылыгын шарттайт:

- (1) PESTLE жасоо - Кытайда, Россияда жана Кыргызстанда электрондук жана чек аралар аралык коммерциянын өнүгүүсүнүн учурдагы абалына анализ жүргүзүү;
- (2) PESTLE-анализ жүргүзүүнүн негизинде электрондук коммерцияны өнүктүрүү процессинде ар бир өлкө кездешип жаткан көйгөйлөрдү, орун алып жаткан тар жолдорду аныктоо жана албетте аларды чечүүнүн жолдорун аныктоо;
- (3) Анын чек аралар аралык электрондук соода-сатык жүргүзүүгө тийгизген таасиринин деңгээлин жана механизмдерин аныктоо максатында КЭР, РФ жана КРда электрондук коммерциянын өнүгүшүнүн деңгээли жөнүндө көрсөткүчтөрдү кайрадан иштетүү, энтропиянын математикалык усулунун жардамы менен электрондук коммерциянын өнүгүүсүнө баа берүү;
- (4) Кыргызстандын улуттук өзгөчө шарттарын эске алуу менен электрондук коммерциянын узак мөөнөттүү туруктуу өнүгүүсүнө көмөктөшүүнүн практикалык усулдарын жана сунуштамаларды иштеп чыгуу;
- (5) электрондук соода-сатык жүргүзүү жана чек аралар аралык соода-сатык жүргүзүү жаатында иш алып барган 300 кытайлык компанияларга анкетирлөө жүргүзүү;
- (6) электрондук соода-сатык жүргүзүүнүн компаниялардын ишмердүүлүгүнө ар түрдүү факторлордун тийгизген таасиринин деңгээлин жана алардын бири-бири менен болгон байланышын аныктоо үчүн анкеталардын көрсөткүчтөрүн математикалык усулдардын жардамы менен кайрадан иштетип чыгуу.

Алынган жыйынтыктардын илимий жаңылыгы кийинкилерден турат:

- (1) Кытайда, Россияда жана Кыргызстанда электрондук жана чек аралар аралык электрондук коммерциянын өнүгүшүнүн деңгээлине PESTLE-анализ жүргүзүлдү;
- (2) PESTLE-анализ жүргүзүүнүн негизинде электрондук коммерциянын өнүгүүсүндөгү көйгөйлөр, учурда орун алып жаткан тар жолдор аныкталды жана аларды чечүүнүн жолдору сунушталды;
- (3) энтропиянын математикалык усулунун жардамы менен КЭР, РФ жана КРдагы электрондук коммерция боюнча статистикалык көрсөткүчтөр кайрадан иштелип чыкты жана анын чек аралар аралык электрондук соода-сатык жүргүзүүгө тийгизген таасиринин деңгээли жана механизмдери аныкталды;
- (4) КРда электрондук коммерцияны узак мөөнөттүү туруктуу өнүктүрүү үчүн сунуштамалар жана ага көмөктөшүүнүн усулдары иштелип чыкты;
- (5) электрондук соода-сатык жүргүзүү жана чек аралар аралык соода-сатык жүргүзүү жаатында иш алып барган 300 кытайлык компанияларга анкетирлөө жүргүзүлдү;
- (6) математикалык көрсөткүчтөрдүн жардамы менен анкеталардын көрсөткүчтөрү кайрадан иштелип чыкты жана электрондук соода-сатык жүргүзүүнүн компаниялардын

ишмердүүлүгүнүн натыйжалуулугуна ар түрдүү факторлордун тийгизген таасиринин деңгээли жана алардын тийгизген таасирлери аныкталды.

Алынган жыйынтыктардын практикалык жактан маанилүүлүгү.

(1) «Бир алкак – бир жол» демилгесинин маанилүү бөлүгү катары электрондук коммерция Кытайдын, Россиянын жана Кыргызстандын ортосундагы экономикалык кызматташтыкты тереңдетүү үчүн инновациялык бизнес-моделдерди жана техникалык колдоо көрсөтүүнү камсыз кылат, ошондой эле аймактык экономикалык интеграциянын деңгээлин жогорулатууга жардам берет. Диссертациялык иште үч өлкөнүн ресурстарын интеграциялоо усулу сунушталды (Кытайдын технологиялары, Россиянын базардык суроо-талабы жана Кыргызстандын географиялык артыкчылыктары сыяктуу), бул электрондук коммерциянын аймактык чек аралар аралык экосистемасын түзүү үчүн реалдуу жолду камсыз кыла алат.

(2) Логистиканын, төлөм жүргүзүү системасынын жеткире иштелип чыкпагандыгы, мыйзамдардын жана эрежелердин жеткире иштелип чыкпагандыгы, ошондой эле Россияда жана Кыргызстанда адистердин жетишсиздиги сыяктуу көйгөйлөргө жооп катары иште электрондук коммерциянын транзакцияларынын жана тейлөө сапаттарынын натыйжалуулугун маанилүү деңгээлде жогорулата турган максаттуу чечүү жолдору сунушталат. Диссертация өзүндө теорияны жана практиканы айкалыштырып турат, иш мыйзамдарды жана ченемдик актыларды жеткире иштеп чыгуу, эл аралык кызматташтыкты бекемдөө, инфраструктураны курууну оптимизациялоо жана адистерди окутууга көмөктөшүү сыяктуу сунуштарды берет, бул болсо Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн аталган чөйрөдөгү тармактар аралык кызматташтыкты өнүктүрүү саясатын калыптандыруусу үчүн маанилүү негиз менен камсыз кылат.

Алынган жыйынтыктардын экономикалык жактан маанилүүлүгү.

(1) Диссертациялык иш чек аралар аралык электрондук коммерцияны «Бир алкак – бир жол» демилгесинин алкагында «Санариптик Жибек жолунун» аймактык экономикалык кызматташтыкты илгерилетүүдөгү негизги ролу менен айкалышта өнүктүрүүгө арналган, ошондо эле чек аралар аралык электрондук коммерция институционалдык колдоо көрсөтүүнү, технологиялык инновацияларды, ресурстарды интеграциялоону жана аймактык экономикалык интеграциялоого жол ачкан системаны оптимизациялоону кандайча колдоно ала тургандыгына тереңдетилген анализ жүргүзөт. Бул изилдөө «Бир алкак – бир жол» деген саясий түстү өзүнө тыгыз айкалыштырат, электрондук коммерциянын потенциалын глобалдык экономиканын санариптик трансформацияланышындагы маанилүү кыймылдаткыч күч катары изилдейт жана дүйнөлүк экономиканын өнүгүшүндөгү негизги агымдарга түз таасир этет.

(2) Бул изилдөө теориялык изилдөөлөрдү практикалык корутундулар менен айкалыштырып чек аралар аралык электрондук коммерция жаатындагы теориялык изилдөөлөрдү азыркыдан дагы көбүрөөк байытат, ошондой эле өкмөттөрдү жана ишканаларды көбүрөөк натыйжалуу саясаттарды жана стратегияларды калыптандырууда академиялык колдоо көрсөтүү менен камсыз кылат. Кытайдагы, Россиядагы жана Кыргызстандагы экономикалык жана санариптик өнүгүүдөгү айырмачылыктарга анализ жүргүзүү менен, диссертацияда өлкөлөр ортосундагы электрондук соода-сатык жүргүзүүнү жакшыртуу боюнча максатка багытталган жана практикалык сунуштар берилет.

Диссертациянын коргоого алып чыккан негизги жоболору

(1) Электрондук жана чек аралар аралык электрондук коммерциянын өнүгүүсүнүн учурдагы абалына жүргүзүлгөн PESTLE анализ, рыноктун өлчөмүнүн абдан чоң жана техникалык инфраструктура алдыңкы экенине байланыштуу Кытайда электрондук коммерция трансакциялардын көлөмү боюнча биринчи орунда турарын көрсөттү. 2023-жылы Кытайда электрондук коммерциянын сатуу көлөмү 3 триллион АКШ долларын жетти, бул болсо башка өлкөлөргө караганда бир топ эле басып өтөт. Кросс-аралык соода-сатык жүргүзүү дагы мамлекеттик колдоо көрсөтүүнүн жана натыйжалуу логистика жүргүзүүнүн негизинде өтө ылдамдыкта өнүгүүдө. Россияда электрондук коммерция рыногу аз, бирок ылдам өнүгүп жатат. Россияда электрондук коммерциянын сатуу көлөмү 2023-жылы 70 миллиард АКШ долларына жетти, бул болсо мурунку жылга салыштырмалуу 28% көп. Логистика жана төлөм жүргүзүү системаларында көйгөйлөр бар бойдон калып жатканына карабастан, өкмөт санариптик экономиканы активдүү түрдө илгерилетүүдө. Кыргызстанда электрондук коммерция өнүгүүнүн баштапкы этабында турат, 2023-жылы рыноктун көлөмү 300 миллион долларга чейин көбөйгөнүнө карабастан, өлкө мурдагыдай эле инфраструктуранын жана техникалык колдоо көрсөтүүнүн жетишсиздиги көйгөйлөрүнө кабылууда. Бирок Кыргызстандын өкмөтү бул секторду стимулдаштыруу үчүн активдүү чараларды көрүүдө.

(2) PESTLE-анализ жүргүзүү РФ электрондук соода-сатык жүргүзүү үчүн ченемдик-укуктук базаны, логистикалык схемаларды, ишенимдүүлүктү жана буюртмаларды жеткирүүнүн мөөнөттөрүн жакшыртуусу керектигин көрсөттү. Мисалы, Москва жана Санкт-Петербург сыяктуу ири шаарларга Ozon жеткирүү платформасынын стандарттык кызматын колдонууда жеткирүү 2-5 күндү алуусу мүмкүн; негизги логистикалык борборлордон алыс жайгашкан аймактарга жеткирүү 5-10 иш күнүн талап кылат. Кыргызстандагы электрондук соода-сатык жүргүзүүнүн ченемдик-укуктук базасы бир топ жакшыртууну талап кылат, ошону менен катар эле өнүгүү потенциалы жогору бойдон калууда. 2018-жылдан 2023-жылга чейин өлкөдө электрондук коммерция өнүгүүнүн жогорку деңгээлин көрсөттү, 50 миллион АКШ долларынан 300 миллион АКШ долларына чейин жогорулаган, бул 6 эсеге жогорку көрсөткүч. Кыргызстан артыкчылыктуу географиялык абалды ээлеп турат: ал негизги товар жеткирүүчү болуп саналган Кытайдын жанында турат жана негизги колдонуучулар болгон башка өлкөлөрдүн дагы жанында жайгашкан.

(3) Энтропиянын математикалык усулунун жардамы менен кайрадан иштелип чыккан КЭР, РФ жана КРдагы электрондук коммерциянын өнүгүү деңгээлинин көрсөткүчтөрүн, көрсөткүчтөрдүн иштелип чыккан системасын колдонуу, электрондук коммерциянын өнүгүү деңгээли экономикалык масштаб 9көрсөткүчтөрдүн салмагы 0.6902), мамлекеттик колдоо көрсөтүү (көрсөткүчтөрдүн салмагы 0.1483) жана технологиялык инновациялар (көрсөткүчтөрдүн салмагы 0.2319) менен тыгыз байланышта экендигин көрсөттү. Энтропия усул менен баалоо (ар бир атрибуттун мааниси $[0,1]$ болуусу менен ченемдештирилген) Кытайда электрондук коммерциянын өнүгүүсү бир топ артыкчылыктарга ээ экендигин көрсөттү: рыноктун өлчөмү (өлкөнүн же аймактын рыногу көлөмдүү болсо, анын экономикасы рыноктун сыйымдуулугунун термелүүсүнө азыраак кабылат, бул рыноктук масштаб жөнүндө көрсөткүчтөрдүн анча чоң эмес өзгөрүүлөрдү гана камтып салыштырма түрдө туруктуу экендигин түшүндүрөт. Мындай туруктуулук рыноктук масштабдын көрсөткүчү салыштырмалуу түрдө энтропиянын төмөн маанисине ээ болот. Энтропия усулун колдонуу

менен баалоодо, Кытайдын экономикасы башка өлкөлөрдүн экономикасын маанилүү түрдө ашып өттү, анын энтропиясы болгону 0.0074 түзөт, бул болсо бул көрсөткүчтүн баалоодо 0.5616ге жеткен бир топ салмакка ээ болуусуна жол ачат. Бул көбүрөөк ири рынок бул өлкөдө электрондук коммерциянын потенциалы көбүрөөк күчтүү экендигин көрсөтөт), күчтүү технологиялык инновациялар (0,8282) жана күчтүү мамлекеттик колдоо көрсөтүү (0,8895).

(4) КРда электрондук коммерцияны өнүктүрүү үчүн учурдагы электрондук соода-сатык жүргүзүү жөнүндө Мыйзамды кайрадан ар тараптуу карап чыгуу, чек аралар аралык электрондук соода-сатык жүргүзүү, көрсөткүчтөрдүн жана электрондук төлөм жүргүзүүлөрдүн коопсуздугу сыяктуу негизги чөйрөлөр боюнча конкреттүү жоболорду жана эрежелерди кабыл алуу сунушталат.

(5) Автор тарабынан иштелип чыккан электрондук соода-сатык жүргүзүү жана чек аралар аралык электрондук соода-сатык мене ниш алып барган 300 компанияга анкетирлөө жүргүзүү усулу, электрондук коммерция жана чек аралар аралык соода-сатык жүргүзүү схемасын түзүүгө жана өз ара аракеттенишүүнү аныктоого жол ачты;

(6) Аныкталардын жардамы менен алынган көрсөткүчтөрдү кайра иштетүү аркылуу чек аралар аралык электрондук коммерция чөйрөсүнүн кытайлык ишканалардын натыйжалуулугунун өз ара байланышы жанаар түрдүү факторлордун буга тийгизген таасиринин деңгээли аныкталды (диссертациянын 6-таблицасын карагыла). Изилдөөнүн жыйынтыктары, чек аралар аралык электрондук коммерция Кытайдын импорт жана экспорт тармагында негизги ролду ойной тургандыгын көрсөтүп турат. Ал кытайлык сатуучулардын жана чет элдик колдонуучулардын ортосундагы жумшак өз ара аракеттенишүүнү камсыз кылуу менен рыноктук чектерди кеңейтип эле тим болбостон, ошондой эле эл аралык соода-сатык жүргүзүүнү процессин андан ары дагы оптимизациялоого жол ачат. Азыркы учурда рыноктук үлүш эл аралык электрондук коммерциянын ийгиликтүүлүгүнүн негизги көрсөткүчү катары каралууда. Кытайдагы чек аралык электрондук коммерциянын тез өнүгүшү ченемдик-укуктук базанын таасири менен бир топ деңгээлде шартталган. Ошону менен катар эле, дифференциялашкан өнүгүү жолдорун издөө процессинде кытайлык компаниялардын атаандаштыгынын артыкчылыгтуулугу маанилүү өзгөчө белги болуп эсептелет. Бирок экономикалык абал чек аралар аралык электрондук коммерциянын натыйжалуулугуна жана анын реалдуу жыйынтыктарына орчундуу чектөөчү таасирин тийгизет.

Изилдөөчүнүн жекече салымы.

Автор Кытай, Россия жана Кыргызстандын ортосундагы чек аралар аралык электрондук соода-сатык жүргүзүүнүн өнүгүү абалына жана факторлоруна өз алдынча анализ жүргүзүп чыкты жана практикалык сунуштарды берди.

Диссертациянын жыйынтыктарын апробациялоо

Диссертациянын негизги жоболору жана корутундулары 2023-жылдын 23-августунда Бишкек шаарында өткөн «Ж.Баласагын атындагы КУУнун докторанттарынын чет элдик PhD изилдөөлөрүнүн илимий жыйынтыктарын апробациялоо» илимий-практикалык конференциясында сунушталды.

Диссертациянын жыйынтыктарын басылмаларда чагылдыруунун толуктугу.

Изилдөөнүн көбүрөөк олуттуу жыйынтыктары Scopus илимий көрсөткүчтөрдүн эл аралык базасында индекстелген үч статьяда, журналдарда чагылдырылган.

(1) Dzhamankulov, Bolot and Du, WenYang. "Technological Readiness, Innovation, Entrepreneurship: Three Key Elements of Increasing the Competitiveness of Small and Medium-Sized Enterprises in Vietnam." *Economic Affairs* 68 (2023): 749-755.

(2) Du, WenYang, and Bolot Dzhamankulov. "The Value, Role, and Analysis of Cross-border E-commerce Development in China's Import and Export Economy." *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies* 15.1 (2023): 366-393.

(3) Wenyang D, Zhang Y, Dzhamankulov B. The Impact of Economic Growth and Foreign Investment on the Advancement of E-commerce[J]. *Qubahan Academic Journal*, 2024, 4(4): 112-130.

Диссертациянын түзүмү жана көлөмү.

Диссертациянын PhD түзүмү киришүүдөн, үч бөлүмдөн, корутундудан жана колдонулган адабияттардын тизмесинен турат. Иштин толук көлөмү 129 бетти түзөт. Иш 4 сүрөттү, 15 таблицаны, 94 булакты, 2 тиркемени камтыйт.

АБСТРАКТ

PhD диссертации Ду Вэньян

тему: «Сравнительный анализ развития электронной коммерции Китайской Народной Республики, Российской Федерации и Кыргызской Республики в рамках инициативы "Один пояс, один путь"»

научный руководитель: д.э.н., доцент, Болот Сапарович Джаманкулов

Актуальность темы диссертации.

В условиях стремительного развития глобализации и информатизации электронная коммерция, как важная составляющая цифровой экономики, глубоко трансформирует мировую экономическую структуру. Электронная коммерция не только способствует свободному движению товаров и услуг, расширяет рыночные границы и предоставляет малым и средним предприятиям больше возможностей для участия в международной конкуренции, но и упрощает торговые процессы, снижает транзакционные издержки, повышает эффективность международной торговли и способствует скоординированному развитию региональной экономики. Кроме того, электронная коммерция стимулирует инновации и применение цифровых технологий, способствует развитию таких отраслей, как логистика и платежные системы, и предоставляет новые импульсы для трансформации и модернизации экономики стран вдоль маршрута.

Международные ученые, такие как Турусбекова Д.Б., Шамахова В.А. и Случевского В.В., Нурмухамед И., Джаилова А.Д., Roman Mogilevskii, Taldybayeva D., Тимковская Полина, Елена Старцева, Савкович Е.В. и Маркова Д.С., в своих трудах подробно исследовали ключевые вопросы, связанные с инициативой «Пояс и путь», включая потенциал развития электронной коммерции, логистическую инфраструктуру и перспективы трансграничной торговли. Китайские ученые, такие как Чжан Синь, Мао Цзяцин, Лю Лу, Линь Минь, Ши Наньнань, Чэнь Цзясинь, Чэнь Сыцзя, Чэнь Цзюньжоу, Цзи Бовэнь, Цянь Фэйфань, в своих предыдущих исследованиях сосредотачивались на анализе электронной коммерции на уровне отдельных стран или двухсторонних отношений. Используя разнообразные методологические подходы, они глубоко проанализировали такие аспекты, как факторы влияния, инновационные

бизнес-модели и внедрение технологий. Эти работы в совокупности предоставляют богатую перспективу и теоретическую основу для всестороннего понимания развития электронной коммерции в рамках инициативы «Пояс и путь».

Диссертация в основном сосредоточена на анализе текущего состояния, факторов влияния, потенциала сотрудничества и вызовов, с которыми сталкиваются Китай, Россия и Кыргызстан в области электронной коммерции. Углубленный математический анализ и сравнительное межстрановое исследование, представленное в диссертации, позволило определить значение различных факторов, влияющих на уровень развития электронной коммерции в рамках инициативы «Пояс и путь» и, на этой основе, предоставить полезные рекомендации для продвижения регионального сотрудничества и электронной коммерции. Данное исследование имеет не только важное научное значение, но и предоставляет практические рекомендации для углубления сотрудничества и развития электронной коммерции в регионе. Это делает его важным вкладом в понимание и реализацию стратегических возможностей электронной коммерции в рамках инициативы «Пояс и путь».

Связь темы диссертации с крупными научными программами, основными научно-исследовательскими работами, проводимыми научными учреждениями.

Тема диссертации тесно связана с реализацией стратегического проекта «Пояс и путь» и направлена на углубленный анализ конкретного влияния этой инициативы на развитие электронной коммерции в Китае, России и Кыргызстане, а также на оценку потенциала сотрудничества между этими странами. Хотя данная работа не имеет прямой связи с недавними исследовательскими программами конкретных научных учреждений или национальных проектов, её содержание, направление и цели соответствуют работе ведущих исследовательских институтов, предоставляя базу для понимания ключевых аспектов. Кроме того, в июне 2023 года премьер-министр Кыргызстана Акылбек Жапаров на международном форуме «E-COMKG 2023» в своей речи подчеркнул, что развитие электронной коммерции оказывает значительное влияние на бизнес, занятость и общество. Это заявление ярко демонстрирует высокий уровень внимания и стратегический подход правительства Кыргызстана к развитию электронной коммерции.

Объект исследования

Электронная коммерция и трансграничная e-торговля.

Предмет исследования

Текущая ситуация и институциональные различия между Китаем, Россией и Кыргызстаном, а также исследование возможностей регионального сотрудничества в сфере электронной коммерции.

Методы исследования

Метод исследования литературы: обзор и анализ академических статей, правительственных отчётов и отраслевой информации, чтобы понять фон и текущее состояние развития электронной коммерции в различных странах.

Метод анализа данных: использование статистического программного обеспечения для анализа собранных данных, с целью выявления факторов, влияющих на развитие электронной коммерции, и изучения механизмов их воздействия.

Энтропийный метод: позволяет объективно и точно определить значимость различных показателей в развитии электронной коммерции, предоставляя научное обоснование для комплексной оценки уровня развития электронной коммерции в различных странах.

Цель исследования – На основе анализа состояния и факторов развития трансграничной электронной коммерции между Китаем, Россией и Кыргызстаном предложить практические

рекомендации по улучшению условий трансграничной е-торговли, а также повышению потенциала регионального сотрудничества в этой сфере.

Поставленная цель обуславливает необходимость решения следующих задач:

(1) Сделать PESTLE- анализ текущего состояние развития электронной и трансграничной е-коммерции в Китае, России и Кыргызстане;

(2) На основе PESTLE-анализа выявить проблемы, существующие узкие места, с которыми каждая страна сталкивается в процессе развития электронной коммерции и, соответственно, возможности и пути их решения;

(3) Оценка развития электронной коммерции с помощью математического метода энтропии, обработка данных о уровне развития электронной коммерции в КНР, РФ и КР с целью определения степени и механизмов её влияния на трансграничную электронную торговлю;

(4) С учетом специфических национальных условий Кыргызстана разработать рекомендации и практические методы содействия долгосрочному устойчивому развитию электронной коммерции;

(5) Провести анкетирование 300 китайских компаний, занятых в электронной торговле и трансграничной е-торговле;

(6) С помощью математических методов обработать данные анкет с тем, чтобы определить взаимосвязи и степень влияния различных факторов на эффективность работы компаний е-торговли.

Научная новизна полученных результатов состоит в следующем:

(1) Проведен PESTLE-анализ уровня развития электронной и трансграничной е-коммерции в Китае, России и Кыргызстане;

(2) На основе PESTLE-анализа выявлены проблемы, существующие узкие места в развитии электронной коммерции и предложены пути их решения;

(3) С помощью математического метода энтропии обработаны статистические данные по электронной коммерции в КНР, РФ и КР и определены уровень и механизмы ее влияния на трансграничную электронную торговлю;

(4) Разработаны рекомендации и практические методы содействия долгосрочному устойчивому развитию электронной коммерции в КР;

(5) Проведено анкетирование 300 китайских компаний, занятых в электронной торговле и трансграничной е-торговле;

(6) С помощью математических методов обработаны данные анкет и определены взаимосвязи и степень влияния различных факторов на эффективность работы компаний е-торговли.

Практическая значимость полученных результатов.

(1) В качестве важной части инициативы «Один пояс, один путь» электронная коммерция обеспечивает инновационные бизнес-модели и техническую поддержку для углубления экономического сотрудничества между Китаем, Россией и Кыргызстаном, а также помогает повысить уровень региональной экономической интеграции. В диссертационной работе был предложен метод интеграции ресурсов трех стран (таких как технологии Китая, рыночный спрос России и географические преимущества Кыргызстана), что может обеспечить реальный путь для построения региональной трансграничной экосистемы электронной коммерции.

(2) В ответ на такие проблемы, как несовершенство логистики, платежных систем, несовершенство законов и правил, а также нехватка специалистов в России и Кыргызстане, в

работе предлагаются целевые решения, которые могут значительно повысить эффективность транзакций и качество обслуживания электронной коммерции. Диссертационная работа сочетает в себе теорию и практику и выдвигает предложения, такие как совершенствование законов и нормативных актов, укрепление международного сотрудничества, оптимизация строительства инфраструктуры и содействие обучению специалистов, что обеспечивает важную основу для правительства Кыргызской Республики для формулирования политики развития межотраслевого сотрудничества в этой сфере.

Экономическая значимость полученных результатов.

(1) Диссертационная работа посвящена развитию трансграничной электронной коммерции в рамках инициативы «Один пояс, один путь» в сочетании с ключевой ролью «Цифрового Шелкового пути» в продвижении регионального экономического сотрудничества, а также проводит углубленный анализ того, как трансграничная электронная коммерция может использовать институциональную поддержку, технологические инновации, интеграцию ресурсов и оптимизацию системы, способствующую региональной экономической интеграции. Это исследование тесно сочетает в себе политическую подоплеку инициативы «Один пояс, один путь», исследует потенциал электронной коммерции как важной движущей силы цифровой трансформации глобальной экономики и напрямую реагирует на основные тенденции в развитии мировой экономики.

(2) Это исследование еще больше обогащает теоретические исследования в области трансграничной электронной коммерции, объединяя теоретические исследования с практическими выводами, а также обеспечивает академическую поддержку правительствам и предприятиям в формулировании более эффективной политики и стратегии. Анализируя различия Китая, России и Кыргызстана в их экономическом и цифровом развитии, в диссертации выдвигаются целенаправленные и практические предложения по улучшению e-торговли между странами.

Основные положения диссертации, выносимые на защиту.

(1) Проведенный PESTLE анализ текущего состояния развития электронной и трансграничной e-коммерции показал, что электронная коммерция в Китае по объему транзакций занимает первое место в мире, благодаря огромному размеру рынка и передовой технической инфраструктуре. Объем продаж электронной коммерции Китая достиг 3 триллионов долларов США в 2023 году, что намного превосходит другие страны. Кросс-граничная торговля развивается стремительно также благодаря государственной поддержке и эффективной логистике. В России рынок электронной коммерции меньше, но быстро растет. Объем продаж электронной коммерции в России достиг 70 миллиардов долларов США в 2023 году, что на 28% больше, чем в предыдущем году. Правительство активно продвигает цифровую экономику, хотя остаются проблемы с логистикой и платежными системами. В Кыргызстане электронная коммерция находится на начальной стадии развития. Несмотря на то, что в 2023 году объем рынка увеличился до 300 миллионов долларов, страна по-прежнему сталкивается с проблемами недостаточной инфраструктуры и технической поддержки. Однако правительство Кыргызстана активно предпринимает меры для стимулирования этого сектора.

(2) PESTLE-анализ показал, что для электронной торговли РФ важно улучшить нормативно-правовую базу, логистические схемы, надежность и сроки доставки заказов. Например, при использовании стандартной службы доставки платформы Ozon доставка в такие крупные города, как Москва и Санкт-Петербург, может занять 2–5 рабочих дней; доставка в регионы, удаленные от основных логистических центров, требует 5–10 рабочих дней. Нормативно-правовая база электронной торговли в Кыргызстане требует

значительного улучшения, однако потенциал развития остается большим. С 2018 по 2023 год рынок электронной коммерции в стране демонстрировал высокие темпы роста, увеличившись с 50 миллионов долларов США до 300 миллионов долларов США, что в 6 раз больше. Кыргызстан занимает выгодное географическое положение: он находится рядом с Китаем, основным поставщиком товаров, и другими странами, выступающими в качестве потребителей.

(3) Используя разработанную систему показателей, данные уровня развития электронной коммерции в КНР, РФ и КР, обработанные с помощью математического метода энтропии, показывают, что уровень развития электронной коммерции тесно связан с экономическим масштабом (вес показателя 0.6902), государственной поддержкой (вес показателя 0.1483) и технологическими инновациями (вес показателя 0.2319). Оценка методом энтропии (нормированной таким образом, чтобы значение каждого атрибута находилось в диапазоне [0,1]) показала, что развитие электронной коммерции в Китае имеет значительные преимущества: размер рынка (Когда рынок страны или региона имеет большой объем, его экономика меньше подвержена колебаниям рыночной ёмкости, что выражается в относительной стабильности данных о рыночном масштабе с небольшими изменениями. Такая стабильность означает, что показатель рыночного масштаба будет иметь относительно низкое значение энтропии. При оценке с использованием метода энтропии, рынок Китая значительно превышает рынки других стран, его энтропия составит всего 0.0074, что позволяет этому показателю получить более высокий вес в оценке, равный 0.5616. Это свидетельствует о том, что более крупный рынок указывает на более сильный потенциал развития электронной коммерции в данной стране.), сильные технологические инновации (0,8282) и сильная государственная поддержка (0,8895).

(4) Для развития электронной коммерции КР рекомендуется всесторонне пересмотреть действующий Закон об электронной торговле и принять конкретные положения и правила в таких ключевых областях как трансграничная электронная торговля, безопасность данных и электронные платежи.

(5) Разработанная автором методика анкетирования 300 компаний, занятых в электронной торговле и трансграничной e-торговле, позволила создать схему и выявить взаимодействие электронной коммерции и трансграничной e-торговли;

(6) Путем обработки данных, полученных с помощью анкеты, определяется взаимосвязь и степень влияния различных факторов на эффективность китайских предприятий в сфере трансграничной электронной коммерции. (см. таблицу 6 диссертации). Результаты исследования демонстрируют, что трансграничная электронная коммерция играет ключевую роль в сфере импорта и экспорта Китая. Она не только расширяет рыночные границы, обеспечивая гладкое взаимодействие между китайскими продавцами и зарубежными потребителями, но и способствует дальнейшей оптимизации процессов международной торговли. В настоящее время рыночная доля рассматривается как ключевой показатель успешности международной электронной коммерции. В Китае быстрый рост трансграничной электронной коммерции в значительной степени обусловлен влиянием нормативно-правовой базы. При этом значительное конкурентное преимущество китайских компаний в процессе поиска путей дифференцированного развития стало важным отличительным признаком. Однако экономическая ситуация оказывает существенное ограничивающее влияние на эффективность работы трансграничной электронной коммерции и её реальные результаты.

Личный вклад соискателя.

Автор самостоятельно проанализировал состояние развития и факторы трансграничной

электронной торговли между Китаем, Россией и Кыргызстаном и выдвинул практические предложения.

Апробации результатов диссертации.

Основные положения и выводы диссертации представлены на научно-практической конференции «Апробация научных результатов исследований зарубежных PhD докторантов КНУ им. Ж. Баласагына», проходившей 23 августа 2023 года в , Бишкеке.

Полнота отражения результатов диссертации в публикациях.

Наиболее существенные результаты исследования отражены в трех статьях, в журналах, индексируемых в международной базе научных данных Scopus.

(1) Dzhamankulov, Bolot and Du, WenYang. "Technological Readiness, Innovation, Entrepreneurship: Three Key Elements of Increasing the Competitiveness of Small and Medium-Sized Enterprises in Vietnam." *Economic Affairs* 68 (2023): 749-755.

(2) Du, WenYang, and Bolot Dzhamankulov. "The Value, Role, and Analysis of Cross-border E-commerce Development in China's Import and Export Economy." *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies* 15.1 (2023): 366-393.

(3) Wenyang D, Zhang Y, Dzhamankulov B. The Impact of Economic Growth and Foreign Investment on the Advancement of E-commerce[J]. *Qubahan Academic Journal*, 2024, 4(4): 112-130.

Структура и объем диссертации.

Структура PhD диссертации представлена введением, тремя главами, заключением и списком используемых источников. Полный объем работы составляет 129 с. Работа содержит 4 рисунка, 15 таблиц, 94 источников, 2 приложения.